

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ,
ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ & ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ**

Αθήνα, 27 Ιανουαρίου 2015

**ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ**

Α.Π. οικ. 145743

**ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ
ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗΣ (ΔΙΠΑ)**

ΠΡΟΣ: Πίνακα Αποδεκτών

ΤΜΗΜΑ Γ΄

Ταχ. Δ/ση: Λ. Αλεξάνδρας 11

Τ.Κ.: 114 73

Πληροφορίες: Α. Κουλίδης

Τηλέφωνο: 210.6417960

Fax: 210.6430637

ΑΠΟΦΑΣΗ

**Θέμα : Έγκριση Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων του
Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος Κρήτης 2014-2020**

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ,

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ και

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Το ν.4014/2011 (Α΄ 209) για την περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων, τη ρύθμιση αυθαιρέτων σε συνάρτηση με δημιουργία περιβαλλοντικού ισοζυγίου και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Περιβάλλοντος, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
2. Το ισχύον εθνικό και ενωσιακό κανονιστικό και ρυθμιστικό πλαίσιο για το περιβάλλον και ιδίως της διατάξεις που αφορούν σε μέτρα, όρους, περιορισμούς και υποχρεώσεις για την προστασία και διαχείριση του περιβάλλοντος, όπως επιτρεπόμενα όρια εκπομπής στερεών, υγρών και αέριων ρύπων και θορύβου, προστασία των δασών, διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων, προστασία της βιοποικιλότητας, διαχείριση των υδάτων κ.ά.

3. Την κοινή υπουργική απόφαση (κ.υ.α.) με α.π. ΥΠΕΧΩΔΕ/ΕΥΠΕ/οικ.107017/5.9.06 για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων, σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της οδηγίας 2001/42/ΕΚ (Β' 1225).
4. Τα Εθνικά και Περιφερειακά Χωροταξικά Πλαίσια.
5. Το με α.π. 4235/16.7.2014 έγγραφο της Ενδιάμεσης Διαχειριστικής Αρχής Περιφέρειας Κρήτης, με το οποίο υποβλήθηκε στην ΕΥΠΕ η ΣΜΠΕ του θέματος (α.π. ΕΥΠΕ 173876/16.7.2014). Η εν λόγω Υπηρεσία καλείται εφεξής «Αρχή Σχεδιασμού».
6. Το με α.π. οικ.173921/17.7.2014 έγγραφο της ΕΥΠΕ, με το οποίο διαβιβάστηκε αντίγραφο της ΣΜΠΕ προς τους εξής φορείς και Υπηρεσίες:
 - το Περιφερειακό Συμβούλιο Κρήτης, προκειμένου αφενός να γνωμοδοτήσει επί της ΣΜΠΕ και αφετέρου να θέσει στη διάθεση του κοινού τις πληροφορίες και τα στοιχεία του φακέλου της ΣΜΠΕ,
 - την Ενδιάμεση Διαχειριστική Αρχή Περιφέρειας Κρήτης, προκειμένου αφενός να δημοσιοποιήσει στο κοινό τον φάκελο της ΣΜΠΕ και αφετέρου να του δώσει την ευκαιρία να διατυπώσει τις απόψεις του,
 - τις Διευθύνσεις Ελέγχου Ατμοσφαιρικής Ρύπανσης και Θορύβου και Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού, καθώς και τον Γενικό Γραμματέα Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, τον Γενικό Γραμματέα Χωροταξίας και Αστικού Περιβάλλοντος, τον Ειδικό Γραμματέα Δασών και τον Ειδικό Γραμματέα Υδάτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής,
 - τον Γενικό Γραμματέα Δημοσίων Έργων και τον Γενικό Γραμματέα Μεταφορών του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων,
 - τον Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων,
 - την Γενική Γραμματέα Πολιτισμού του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού,
 - τον Γενικό Γραμματέα Λιμένων, Λιμενικής Πολιτικής & Ναυτιλιακών Επενδύσεων του Υπουργείου Ναυτιλίας και Αιγαίου.
 - την Γενική Γραμματέα του Υπουργείου Οικονομικών,
 - τον Γενικό Γραμματέα και τον Γενικό Γραμματέα Συντονισμού Διαχείρισης Αποβλήτων του Υπουργείου Εσωτερικών.
7. Το με α.π. 5085/5.8.2014 έγγραφο της Ενδιάμεσης Διαχειριστικής Αρχής Περιφέρειας Κρήτης (α.π. ΕΥΠΕ 174327/8.8.2014), με το οποίο διαβιβάστηκαν στην ΕΥΠΕ αποκόμματα των εφημερίδων του ημερήσιου τύπου στις οποίες δημοσιεύθηκε η εν λόγω ΣΜΠΕ.

8. Το με α.π. 100739/8.8.2014 έγγραφο του Τμήματος Συλλογικών Οργάνων της Διεύθυνσης Διοίκησης της Περιφέρειας Κρήτης, με το οποίο διαβιβάζεται στην ΕΥΠΕ η με α.π. 81/2014 ομόφωνα θετική γνωμοδότηση της Επιτροπής Περιβάλλοντος και Χωροταξίας της Περιφέρειας Κρήτης για τη ΣΜΠΕ του θέματος (α.π. ΕΥΠΕ 174380/11.8.2014).
9. Το με α.π. 98395/2128/4.8.2014 έγγραφο του Τμήματος Περιβάλλοντος & Υδροοικονομίας της Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου της Περιφέρειας Κρήτης (α.π. ΕΥΠΕ 174448/13.8.2014).
10. Το με α.π. 1950/110367/4.9.2014 έγγραφο της Διεύθυνσης Χωροταξίας και Προστασίας Περιβάλλοντος του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων (α.π. ΕΥΠΕ 174787/10.9.2014).
11. Το με α.π. 33010/4.9.2014 έγγραφο του Τμήματος Προστασίας Περιβάλλοντος της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Εσωτερικών (α.π. ΕΥΠΕ 174794/10.9.2014).
12. Το με α.π. 37743/10.9.2014 έγγραφο της Διεύθυνσης Χωροταξίας του ΥΠΕΚΑ (α.π. ΕΥΠΕ 175040/23.9.2014).
13. Το με α.π. 8220/224/14/25.9.2014 έγγραφο της Γενικής Γραμματείας Λιμένων, Λιμενικής Πολιτικής και Ναυτιλιακών Επενδύσεων του Υπουργείου Ναυτιλίας και Αιγαίου (α.π. ΕΥΠΕ 175129/26.9.2014)
14. Το με α.π. 146375/4.11.2014 έγγραφο της Διεύθυνσης Προστασίας και Διαχείρισης Υδάτινου Περιβάλλοντος της Ειδικής Γραμματείας Υδάτων του ΥΠΕΚΑ (α.π. ΔΙΠΑ 175921/5.11.2014).
15. Το με α.π. 164792/27.10.2014 έγγραφο της Διεύθυνσης Ε.Α.Ρ.Θ. του ΥΠΕΚΑ (α.π. ΔΙΠΑ 176219/17.11.2014).
16. Το με α.π. 146375/4.11.2014 έγγραφο της Διεύθυνσης Προστασίας και Διαχείρισης Υδάτινου Περιβάλλοντος της Ειδικής Γραμματείας Υδάτων του ΥΠΕΚΑ (α.π. ΔΙΠΑ 176203/17.11.2014).

α π ο φ α σ ί ζ ο υ μ ε

την έγκριση της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων για το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κρήτης 2014-2020, με τους ακόλουθους όρους, περιορισμούς και κατευθύνσεις, που θα πρέπει να τηρούνται κατά την εξειδίκευση, έγκριση και υλοποίηση του προγράμματος, με μέριμνα της Αρχής Σχεδιασμού.

A. Συνοπτική περιγραφή του προγράμματος

A.I. Περιοχή

Η περιοχή εφαρμογής του προγράμματος, καθώς και η περιοχή μελέτης της ΣΜΠΕ, είναι η Περιφέρεια Κρήτης.

A.II. Στοχοθεσία

Η στρατηγική επιδίωξη (αναπτυξιακό όραμα) της Περιφέρειας Κρήτης για το 2020 είναι «Δυναμική και Βιώσιμη Κρήτη».

Οι γενικοί στόχοι τους οποίους επιδιώκει το πρόγραμμα είναι οι εξής:

ΓΣ1: Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, καινοτομίας και επιχειρηματικότητας της Κρήτης

ΓΣ2: Ενίσχυση της απασχόλησης και κοινωνικής συνοχής

ΓΣ3: Αναβάθμιση του περιβάλλοντος και προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή

ΓΣ4: Βιώσιμη αστική ανάπτυξη και ανάπτυξη της υπαίθρου

A.III. Διάρθρωση

Το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κρήτης 2014-2020, όπως περιγράφεται στη ΣΜΠΕ και με τις διαχειριστικού χαρακτήρα αλλαγές που αναφέρονται στο υπ' αρ 15 έγγραφο του σκεπτικού, διαρθρώνεται στους ακόλουθους Άξονες Προτεραιότητας (ΑΠ) και Ειδικούς Στόχους (ΕΣ):

ΑΠ1: Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, καινοτομίας και επιχειρηματικότητας της Κρήτης (ΕΤΠΑ)

ΕΣ1: Αύξηση της συμμετοχής των ιδιωτικών επιχειρήσεων σε δραστηριότητες ΕΤΑΚ στους τομείς προτεραιότητας της στρατηγικής «Εξυπνης Εξειδίκευσης».

ΕΣ2: Αύξηση εφαρμογών ΤΠΕ από τις επιχειρήσεις, στην οργάνωση, παραγωγή και διάθεση προϊόντων και υπηρεσιών στους τομείς προτεραιότητας της στρατηγικής «Εξυπνης Εξειδίκευσης».

ΕΣ3: Διεύρυνση της παροχής ηλεκτρονικών υπηρεσιών από το Δημόσιο, προς τους πολίτες.

ΕΣ4: Η αύξηση νεοφυών επιχειρήσεων στους τομείς προτεραιότητας της στρατηγικής «Εξυπνης Εξειδίκευσης».

ΕΣ5: Η αύξηση των επενδύσεων σε τομείς υψηλής προστιθέμενης αξίας.

- ΑΠ2: Βιώσιμη ανάπτυξη με αναβάθμιση του περιβάλλοντος και αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στην Κρήτη (ΕΤΠΑ)
- ΕΣ6: Η αύξηση της ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων.
- ΕΣ7: Καινοτόμες εφαρμογές για τη μείωση της καταναλούμενης ενέργειας και των εκπομπών CO₂.
- ΕΣ8: Μείωση των επιπτώσεων στο φυσικό και δομημένο περιβάλλον από φυσικές και τεχνολογικές καταστροφές.
- ΕΣ9: Αύξηση στερεών αποβλήτων που ανακυκλώνονται.
- ΕΣ10: Η βελτίωση της ποιότητας των υδάτων στον παράκτιο χώρο της Κρήτης και η προστασία του υδροφόρου ορίζοντα.
- ΕΣ11: Η βελτίωση της αποδοτικότητας στη χρήση των υδάτινων πόρων και η εξασφάλιση καλής ποιότητας πόσιμου νερού σε όλους τους κατοίκους της Κρήτης.
- ΕΣ12: Προστασία και αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς σε διασύνδεση με την τουριστική ανάπτυξη.
- ΕΣ13: Η αύξηση του βαθμού εφαρμογής πλαισίου διαχείρισης των οικοτόπων.
- ΕΣ14: Η αύξηση του βαθμού εξειδίκευσης του χωρικού σχεδιασμού στο τοπικό επίπεδο.
- ΕΣ15: Η βελτίωση των χαρακτηριστικών του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος υποβαθμισμένων αστικών περιοχών.
- ΕΣ16: Η ενίσχυση της περιφερειακής κινητικότητας.
- ΑΠ3: Ενίσχυση της εκπαίδευσης και της κοινωνικής συνοχής στην Κρήτη (ΕΤΠΑ)
- ΕΣ17: Αύξηση της δυναμικότητας των υποδομών παιδικής φροντίδας για διευκόλυνση της πρόσβασης των γυναικών στην απασχόληση.
- ΕΣ18: Η βελτίωση της πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας και πρόνοιας στο σύνολο των κατοίκων της Κρήτης.
- ΕΣ19: Η βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών εκπαίδευσης, στο σύνολο της Περιφέρειας.
- ΑΠ4: Προώθηση της απασχόλησης και προσαρμογή των εργαζομένων στις αλλαγές (ΕΚΤ)
- ΕΣ20: Η βελτίωση της απασχόλησης στους τομείς της Περιφερειακής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης.
- ΕΣ21: Η βελτίωση των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού για την στήριξη των προτεραιοτήτων της Περιφερειακής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης.

ΑΠ5: Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας στην Κρήτη (ΕΚΤ)

ΕΣ22: Η βελτίωση των συνθηκών πρόσβασης στην απασχόληση για μειονεκτούντα άτομα, που βρίσκονται εκτός αγοράς εργασίας.

ΕΣ23: Η βελτίωση των συνθηκών πρόσβασης στην απασχόληση για μειονεκτούντα άτομα, που έχουν την ευθύνη της φροντίδας παιδιών.

ΕΣ24: Η βελτίωση απασχολησιμότητας και ποιότητας ζωής των ατόμων περιθωριοποιημένων ομάδων.

ΕΣ25: Ο περιορισμός των διακρίσεων και εμποδίων λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού.

ΕΣ26: Προαγωγή της πρόσβασης μειονεκτούντων ατόμων σε υπηρεσίες υγείας και πρόνοιας.

ΕΣ27: Ενίσχυση της ίδρυσης και λειτουργίας κοινωνικών επιχειρήσεων.

ΕΣ28: Η βελτίωση των συνθηκών πρόσβασης στην απασχόληση ειδικών ομάδων πληθυσμού.

ΑΠ6: Τεχνική Βοήθεια Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ)

ΕΣ29: Ενίσχυση των συστημάτων και των διαδικασιών διοίκησης και εφαρμογής του ΠΕΠ μέσω του ΕΤΠΑ.

ΑΠ7: Τεχνική Βοήθεια Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΚΤ)

ΕΣ30: Ενίσχυση των συστημάτων και των διαδικασιών διοίκησης και εφαρμογής του ΠΕΠ μέσω του ΕΚΤ.

Β. Διαφοροποιήσεις που επιβάλλονται στο σχέδιο από την ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης και όροι, περιορισμοί και κατευθύνσεις για την προστασία και διαχείριση του περιβάλλοντος που πρέπει να συνοδεύουν την έγκριση του του προγράμματος

Β.1. Διαφοροποιήσεις που επιβάλλονται στο πρόγραμμα από την ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης

Η γενική ευθυγράμμιση του προγράμματος με τους στόχους της στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης «Ευρώπη 2020», καθώς και ο ικανοποιητικός τρόπος με τον οποίο το πλέγμα περιβαλλοντικών στόχων, προτεραιοτήτων και στρατηγικών εθνικού και ενωσιακού επιπέδου λήφθηκε υπόψη κατά την προετοιμασία του προγράμματος, καθιστούν επαρκή την

ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης στο Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κρήτης 2014-2020. Επομένως, δεν απαιτούνται διαφοροποιήσεις του προγράμματος προς το σκοπό αυτό.

B.II. Όροι, περιορισμοί και κατευθύνσεις για την προστασία και διαχείριση του περιβάλλοντος που πρέπει να συνοδεύουν την έγκριση του προγράμματος

Για την πληρέστερη προστασία και την ορθολογικότερη διαχείριση του περιβάλλοντος, η έγκριση και η υλοποίηση του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος Κρήτης 2014-2020 θα πρέπει να συνοδεύεται από τους όρους, περιορισμούς και κατευθύνσεις που ακολουθούν.

1. Η μέριμνα για το περιβάλλον θα πρέπει να αποτελεί βασική συνιστώσα στην εξειδίκευση και εφαρμογή του ΠΕΠ ισόρροπα με τις αναπτυξιακές και κοινωνικές επιδιώξεις. Για το σκοπό αυτό, στο πλαίσιο του μηχανισμού διαχείρισης και υλοποίησης του προγράμματος, θα πρέπει να ενσωματωθούν:
 - 1.1. Κριτήρια επιλογής προτάσεων, οι οποίες κατά το δυνατό προωθούν την βελτίωση του περιβάλλοντος ή/και διασφαλίζουν την προστασία του.
 - 1.2. Μέθοδοι για την αποφυγή συσσωρευτικών αρνητικών επιπτώσεων σε περιοχές αυξημένης πυκνότητας παρεμβάσεων.
 - 1.3. Κατάλληλη ενημέρωση, τόσο στο επίπεδο προκηρύξεων και προσκλήσεων, όσο και στο μετά την ένταξη επίπεδο όπου απαιτείται, ώστε οι ενισχυόμενες δράσεις να ενσωματώνουν όλα τα χαρακτηριστικά που είναι απαραίτητα για την περιβαλλοντική τους συμβατότητα.
2. Για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας και την προστασία των σημαντικών φυσικών οικοτόπων και της άγριας χλωρίδας και πανίδας, θα πρέπει μέσω του μηχανισμού διαχείρισης και υλοποίησης του ΠΕΠ να ακολουθούνται οι παρακάτω κατευθύνσεις:
 - 2.1. Η διαδικασία επιλογής προτάσεων για ένταξη στο ΠΕΠ που αφορούν σε έργα εντός περιοχών του δικτύου Natura 2000, θα πρέπει να ενσωματώσει κριτήρια προστασίας της βιοποικιλότητας και ανταπόκρισης στους στόχους διατήρησης των προστατευόμενων ειδών και οικοτόπων, καθώς και έλεγχο συμβατότητας με τις προβλέψεις των εγκεκριμένων σχεδίων διαχείρισης, όπου υφίστανται.
 - 2.2. Η αξιολόγηση των προτάσεων θα πρέπει να συμπεριλάβει κριτήριο σχετικά με τη συμβατότητα των έργων που θα ενισχυθούν με την Εθνική Στρατηγική για τη Βιοποικιλότητα (φ.ε.κ. Β' 2383/8.8.2014).

- 2.3. Οι επεμβάσεις στα δασικά οικοσυστήματα θα πρέπει να περιοριστούν στο ελάχιστο δυνατό και να συνδυάζονται κατά περίπτωση με παρεμβάσεις αποκατάστασης, τόνωσης της ευρωστίας των δασών ή επαύξεσης των υπηρεσιών οικοσυστήματος που αυτά προσφέρουν.
- Ιδίως στα περιαστικά δάση, η παραπάνω κατεύθυνση θα πρέπει να επιδιώκεται στο μέγιστο δυνατό βαθμό.
3. Για την προστασία των εδαφών και την αποφυγή απώλειας, ρύπανσης ή υποβάθμισής τους, θα πρέπει μέσω του μηχανισμού διαχείρισης και υλοποίησης του ΠΕΠ να ακολουθούνται οι παρακάτω κατευθύνσεις:
- 3.1. Ενθάρρυνση προτάσεων για χωροθέτηση, κατά το δυνατόν, των έργων που ενισχύονται από το ΠΕΠ κατά προτεραιότητα σε ειδικά θεσμοθετημένες περιοχές, έναντι εκείνων που περιλαμβάνουν κατάληψη φυσικών εκτάσεων ή παραγωγικών εδαφών.
- 3.2. Ελαχιστοποίηση αλλοιώσεων στο εδαφικό ανάγλυφο, ιδίως μέσω μέριμνας για την όσο το δυνατόν μικρότερη επίδραση στη μορφολογία του εδάφους από τις χαράξεις των γραμμικών έργων.
- 3.3. Αποφυγή περιστατικών ατυχηματικής ρύπανσης, με ενσωμάτωση σχεδίων περιορισμού και αντιμετώπισης σχετικών περιστατικών, όπου χρειάζεται.
4. Για την ορθολογική διαχείριση των υδάτινων πόρων και την εξοικονόμηση νερού, θα πρέπει μέσω του μηχανισμού διαχείρισης και υλοποίησης του ΠΕΠ και όπου υπάρχει σχετική συνάφεια με τους στόχους του προγράμματος να ακολουθούνται οι παρακάτω κατευθύνσεις:
- 4.1. Ενθάρρυνση προτάσεων που περιλαμβάνουν πρακτικές μείωσης κατανάλωσης νερού από πρωτογενείς υδατικούς πόρους ή/και μείωσης των υγρών αποβλήτων.
- 4.2. Αξιολόγηση των προς ένταξη προτάσεων, συμπεριλαμβάνοντας μεταξύ των κριτηρίων τη συμβατότητα των έργων με το Σχέδιο Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών του οικείου Υδατικού Διαμερίσματος.
- 4.3. Ενθάρρυνση προτάσεων που συνεισφέρουν στην εφαρμογή των μέτρων τα οποία προβλέπονται στο παραπάνω Σχέδιο Διαχείρισης.
5. Για τη μείωση των εκπομπών αερίων ρύπων και των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, θα πρέπει μέσω του μηχανισμού διαχείρισης και υλοποίησης του ΠΕΠ να ακολουθούνται οι παρακάτω κατευθύνσεις:

- 5.1. Κατά την ένταξη έργων στον ΑΠ 1 θα πρέπει να ενθαρρύνονται όσα συνεισφέρουν στο περιορισμό εκπομπής αέρων ρύπων ή/και στη μείωση εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, καθώς και όσα ενσωματώνουν προβλέψεις ορθής ενεργειακής διαχείρισης και εξοικονόμησης ενέργειας.
 - 5.2. Τα σχέδια περιφερειακής κινητικότητας του ΕΣ16 θα πρέπει να ευθυγραμμίζονται με τις αρχές βιώσιμης κινητικότητας, ενσωματώνοντας μέριμνα για ελαχιστοποίηση των ατμοσφαιρικών εκπομπών, ενθάρρυνση τρόπων μετακίνησης που διακρίνονται από φιλικότητα προς το περιβάλλον και ενίσχυση της χρήσης μέσων συλλογικής αντί ατομικής μετακίνησης.
 - 5.3. Κατά την ένταξη κτιριακών έργων στον ΑΠ3 θα πρέπει να ενθαρρύνονται όσα ενσωματώνουν επιλογές πράσινης δόμησης.
6. Για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς, θα πρέπει:
- 6.1. Να διασφαλίζεται εκ των προτέρων ότι τα έργα του προγράμματος δεν θα ενέχουν κινδύνους για την υποβάθμιση θέσεων και ευρημάτων πολιτιστικού, ιστορικού και αρχαιολογικού ενδιαφέροντος, ενώ οι υποδομές μεταφορών να επιδιώκουν, όπου είναι δυνατόν, την ενσωμάτωση τρόπων προβολής και ανάδειξης ιστορικών και πολιτιστικών στοιχείων της περιοχής τους.
 - 6.2. Μέσω του μηχανισμού διαχείρισης και υλοποίησης του ΠΕΠ, να ενθαρρύνονται δράσεις για τις τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών και τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ιδίως του τουριστικού τομέα) που ενσωματώνουν δυνατότητες ανάδειξης και προβολής μνημείων πολιτιστικού ενδιαφέροντος και των ευρύτερων περιοχών τους.
7. Για την πληρέστερη ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης στα έργα και δραστηριότητες του ΠΕΠ, θα πρέπει να προβλεφθεί δράση χρηματοδοτικής ενίσχυσης των Υπηρεσιών που ασκούν αρμοδιότητες περιβαλλοντικής αδειοδότησης σε αποκεντρωμένο και περιφερειακό επίπεδο.
8. Η εφαρμογή των προτάσεων αντιμετώπισης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων που διατυπώνονται στη ΣΜΠΕ καθίσταται υποχρεωτική, εφόσον δεν έρχεται σε αντίθεση με τα παραπάνω.
- Γ. Σύστημα παρακολούθησης των σημαντικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων από την εφαρμογή του προγράμματος**
1. Η παρακολούθηση των σημαντικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων από την εφαρμογή του ΠΕΠ πραγματοποιείται με ευθύνη της Αρχής Σχεδιασμού και με τη συνεργασία και

υποστήριξη κάθε φορέα ή Υπηρεσίας με αρμοδιότητα παρακολούθησης περιβαλλοντικών μέσων και παραμέτρων, προκειμένου μεταξύ άλλων, να εντοπισθούν εγκαίρως απρόβλεπτες δυσμενείς επιπτώσεις και να ληφθούν τα κατάλληλα επανορθωτικά μέτρα.

2. Η περιβαλλοντική παρακολούθηση θα πρέπει να βασίζεται σε δείκτες, οι μεταβολές των οποίων απεικονίζουν αντιπροσωπευτικά μεταβολές σε έναν ή περισσότερους κάθε φορά τομείς του περιβάλλοντος. Οι δείκτες περιβαλλοντικής παρακολούθησης του ΠΕΠ επιλέγονται κατά προτεραιότητα από:
 - τους δείκτες εκροών και αποτελεσμάτων που θα χρησιμοποιηθούν για την παρακολούθηση του προγράμματος,
 - τους περιβαλλοντικούς δείκτες που θα υιοθετηθούν σε κεντρικό επίπεδο, για την ενιαία περιβαλλοντική παρακολούθηση όλων των επιχειρησιακών προγραμμάτων της 5^{ης} περιόδου,
 - τους δείκτες περιβαλλοντικής παρακολούθησης που προτείνονται στη ΣΜΠΕ.

Εφόσον εξαντληθούν οι δυνατότητες άντλησης κατάλληλων δεικτών από τα παραπάνω σύνολα, μπορούν να υιοθετούνται εφόσον είναι απαραίτητο, ειδικοί δείκτες για την παρακολούθηση σημαντικών επιπτώσεων ή περιβαλλοντικών παραμέτρων.

3. Η συλλογή και επεξεργασία των στοιχείων περιβαλλοντικής παρακολούθησης και ο υπολογισμός των τιμών για τους περιβαλλοντικούς δείκτες θα πραγματοποιείται μια φορά ανά δύο έτη και θα καταλήγει σε έκθεση περιβαλλοντικής παρακολούθησης.

Στην έκθεση αυτή θα πραγματοποιείται αξιολόγηση των παρατηρούμενων μεταβολών, καθώς και προτάσεις για τις ενδεχομένως απαιτούμενες διορθωτικές ενέργειες.

4. Η έκθεση περιβαλλοντικής παρακολούθησης θα δημοσιοποιείται με ανάρτησή της στο διαδικτυακό τόπο της Αρχής Σχεδιασμού, δίνοντας παράλληλα τη δυνατότητα στο ενδιαφερόμενο κοινό να εκφράσει ενυπογράφως τις απόψεις του για το περιεχόμενο της έκθεσης.
5. Η εφαρμογή των προτάσεων περιβαλλοντικής παρακολούθησης που διατυπώνονται στη ΣΜΠΕ καθίσταται υποχρεωτική, εφόσον δεν έρχεται σε αντίθεση με τα παραπάνω.

Δ. Χρονικό διάστημα ισχύος της απόφασης

Η παρούσα απόφαση ισχύει καθ' όλη τη διάρκεια του προγράμματος.

Σε περίπτωση τροποποίησης του προγράμματος, απαιτείται η τήρηση των διαδικασιών που προβλέπονται στην κ.υ.α. με α. π. ΥΠΕΧΩΔΕ/ΕΥΠΕ/οικ.107017/5.9.2006 (Β' 1225).

Ε. Δημοσιοποίηση και άλλες διατάξεις

Η Αρχή Σχεδιασμού, προβαίνει εντός δέκα ημερών από την παραλαβή της παρούσας, σε δημοσιοποίησή της για την ενημέρωση του κοινού, με δημοσίευση σχετικής ανακοίνωσης σε δύο τουλάχιστον ημερήσιες εφημερίδες εθνικής εμβέλειας, καθώς και με δημοσίευση της παρούσας στο διαδικτυακό της τόπο.

Η ΣΜΠΕ αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της παρούσας απόφασης.

Στις πράξεις ή αποφάσεις έγκρισης του προγράμματος πρέπει να αναφέρεται ρητά η παρούσα απόφαση.

**Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ**

Ι. ΜΑΝΙΑΤΗΣ

**Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ**

Α. ΝΤΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

**Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ
ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ**

Ο. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

Πινάκας Αποδεκτών

1. Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής
 - i. Γραφείο Γενικής Γραμματέως ΥΠΕΚΑ κ. Κ. Γιαννακοπούλου
Αμαλιάδος 17, 115 23 Αθήνα
 - ii. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Χωρικού Σχεδιασμού και Αστικού Περιβάλλοντος
κ. Σ. Αλεξιάδη
Αμαλιάδος 17, 115 23 Αθήνα
 - iii. Γραφείο Ειδικού Γραμματέα Υδάτων κ. Κ. Τριάντη
Μ. Ιατρίδου 2 & Λεωφ. Κηφισίας, 11526 Αθήνα
 - iv. Διεύθυνση Κλιματικής Αλλαγής και Ποιότητας της Ατμόσφαιρας
Πατησίων 147, 11251 Αθήνα
 - v. Διεύθυνση Προστασίας Βιοποικιλότητας, Εδάφους και Διαχείρισης Αποβλήτων
Πατησίων 147, 11251 Αθήνα
 - vi. Διεύθυνση Χωροταξικού Σχεδιασμού
Αμαλιάδος 17, 115 23 Αθήνα
 - vii. Διεύθυνση Σχεδιασμού Μητροπολιτικών, Αστικών και Περιαστικών Περιοχών
Τμήμα Μητροπολιτικού Σχεδιασμού Θεσσαλονίκης
Αμαλιάδος 17, 115 23 Αθήνα

2. Υπουργείο Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων
 - i. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Έργων κ. Σ. Σιμόπουλου
Χαρ. Τρικούπη 182, 10178 Αθήνα
 - ii. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Μεταφορών κ. Ν. Σταθόπουλου
Αναστάσεως 2 & Τσιγάντε, 15669 Παπάγου
3. Υπουργείο Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας
Γραφείο Γενικού Γραμματέα Επενδύσεων (ΕΣΠΑ) κ. Σ. Ευσταθόπουλου
Νίκης 5-7, 10180 Αθήνα
4. Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων
Γραφείο Γενικού Γραμματέα κ. Μ. Κορασίδη
Αχαρνών 2, 10176 Αθήνα
5. Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού
Γραφείο Γενικής Γραμματέως Πολιτισμού κ. Λ. Μενδώνη
Μπουμπουλίνας 20-22, 106 82 Αθήνα
6. Υπουργείο Ναυτιλίας και Αιγαίου
Γραφείο Γενικού Γραμματέα Λιμένων, Λιμενικής Πολιτικής & Ναυτιλιακών Επενδύσεων
κ. Α. Χριστόπουλου
Ακτή Βασιλειάδη, 18510 Πειραιάς
7. Υπουργείο Εσωτερικών
 - i. Γραφείο Γενικού Γραμματέα κ. Ι. Ιωαννίδη
Σταδίου 27 & Δραγατσανίου
 - ii. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Συντονισμού Διαχείρισης Αποβλήτων
κ. Δ. Καλογερόπουλου
Ευαγγελιστρίας 2 & Μητροπόλεως, 105 63 Αθήνα
8. Περιφέρεια Κρήτης
 - i. Περιφερειακό Συμβούλιο
Πλ. Ελευθερίας, 71201 Ηράκλειο
 - ii. Ενδιάμεση Διαχειριστική Αρχή
Δούκος Μποφώρ 7, 71202 Ηράκλειο

Εσωτερική Διανομή

1. ΔΙΠΑ (συν. ΣΜΠΕ)
2. Χρον. Αρχείο
3. Τμήμα Γ΄
4. Τμήμα Δ΄
5. Α. Κουλίδης (3)

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΠΡΑΞΗ